

GEOGRAFIJA

MERILA OCENJEVANJA IN OCENJEVALNI KRITERIJI

Šolsko leto 2025/2026

1. PREVERJANJE ZNANJA

Znanje dijakov se preverja pred začetkom, med samim poukom in po obravnavi novih vsebin ter neposredno pred pisnim ocenjevanjem. Na ta način učitelj ugotavlja predznanje, spremlja razumevanje učne snovi ter spodbuja ponavljanje in utrjevanje. Preverjanje se izvaja ustno ali pisno, pri čemer se uporabljajo učni listi, naloge iz delovnih zvezkov, slikovno gradivo in druge metode.

2. OCENJEVANJE ZNANJA

V skladu s Pravilnikom o ocenjevanju znanja v srednjih šolah mora vsak dijak v enem konferenčnem obdobju pridobiti najmanj eno oceno, ki je lahko pisna ali ustna. Ustne ocene je mogoče pridobiti tudi preko seminarskih nalog, pisnih vaj in podobnih oblik, razen kadar dijak popravi negativno oceno pisne naloge ali kadar je bil odsoten na dan pisnega preverjanja. Negativne ali manjkajoče ocene mora dijak pridobiti najkasneje dva tedna pred zaključkom obdobja. Obseg in vsebine za ocenjevanje učitelj predstavi na začetku šolskega leta ter pred vsakim preverjanjem.

Načini ocenjevanja:

A. Ustno ocenjevanje: poteka napovedano (vsaj teden dni prej), dijak odgovarja na tri različna vprašanja. Ocenjuje se poznavanje lege, raba zemljevidov, obvladovanje pojmov, razumevanje zakonitosti ter sposobnost sklepanja in argumentacije.

B. Pisno ocenjevanje

C. Druge oblike ocenjevanja: seminarske naloge, pisne vaje, skupinsko delo s predstavitvijo, ocenjevanje zvezkov ali delovnih zvezkov, priprava PPT predstavitev ipd.

3. PREDVIDENO ŠTEVILO OCENJEVANJ

– V prvem ocenjevalnem obdobju dijak pridobi eno pisno, v drugem ocenjevalnem obdobju pridobi dve pisni oceni. V 1. ali 2. ocenjevalnem obdobju pridobi eno ustno oceno.

– V 4. letniku dijak pridobi vsaj eno ustno in štiri pisne ocene v celotnem letu.

V ocenjevanja so vključene vsebine iz splošnega kataloga za maturo. Če dijak v obdobju nima pridobljene nobene ocene, ali pa nima vseh predpisanih, je neocenjen.

4. MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Minimalni standard je dosežen, če dijak uspešno opravi vsa pisna in ustna preverjanja oziroma popravke.

Če več kot polovica razreda doseže negativno oceno pri pisnem preizkusu, se preizkus ponovi. Dijaki, ki so

bili ocenjeni negativno, so na ponovitev obvezno vključeni. Oceno lahko popravljajo takoj po pisanju ali ob koncu obdobja.

5. POGOJI ZA POZITIVNO ZAKLJUČENO OCENO

Za pozitivno zaključno oceno mora dijak opraviti vse oblike preverjanj. Če izostane od napovedanega ocenjevanja, mu učitelj omogoči nadomestno preverjanje v zadnjih 14 dneh obdobja. Negativne ocene se popravlja v naslednjem obdobju oziroma najpozneje do konca pouka. Če dijak do takrat ne pridobi vseh zahtevanih ocen, ostane neocenjen.

6. POPRAVNI IN DOPOLNILNI IZPITI

Če ima dijak ob koncu leta negativno zaključeno oceno, opravlja popravni izpit iz celotne letne snovi. Dijak, ki je neocenjen (nima ocen ali mu manjkajo posamezne ocene), opravlja dopolnilni izpit iz manjkajočih vsebin ali iz celotne snovi.

Popravni in dopolnilni izpit potekata v pisni (70 %) in ustni obliki (30 %).

Lucija Kenda in Alen Stojčevski, prof. geografije

DODATNO

A) Kriteriji pisnega ocenjevanja

0–49,9 %	nezadostno (1)
50–62,9 %	zadostno (2)
63–77,9 %	dobro (3)
78–89,9 %	prav dobro (4)
90–100 %	odlično (5)

B) Kriteriji ustnega ocenjevanja

zadostno (2)	- dijak zna navesti in razložiti temeljne pojme, - na zemljevidu se zna osnovno orientirati, - pri razlagi procesov še potrebuje usmerjanje učitelja, saj težje razume učno snov, - izkazuje motivacijo, prizadeva si razumeti in osvojiti snov.
dobro (3)	- Dijak zna navesti, razložiti in razumeti osnovne pojme. - Delno razume naravne in družbene procese. - Se zna zadovoljivo orientirati na zemljevidu in ga ustrezno uporabi pri odgovorih. - Učiteljevo pomoč zna vključiti ter nadgraditi v svojih razlagah.

prav dobro (4)	• Dijak natančno našteje, definira in razume večino pojmov. • Dobro razume naravne in družbene procese. • Učno snov pozna podrobno, pri odgovorih je prepričljiv in skoraj ne potrebuje pomoči učitelja. • Zemljevid zna učinkovito uporabljati kot pomembno oporo pri razlagi.
odlično (5)	• Dijak obvlada in razume vse pojme. • Naravne in družbene procese popolnoma razume ter jih zna razložiti in prenesti v nove okoliščine. • Učno snov pozna v celoti, pri odgovorih je samozavesten in neodvisen od pomoči učitelja. • Povezuje geografsko znanje z znanji iz drugih predmetov in okolij. • Zemljevid uporablja suvereno in ga zna samostojno interpretirati.

C) Predstavitev s PowerPoint programom

OCENJEVALNI KRITERIJI	OCENA
22,5–25 točk	ODLIČNO (5)
20–22 točk	PRAV DOBRO (4)
16–19,5 točk	DOBRO (3)
12,5–15,5 točk	ZADOSTNO (2)
< 12,5 točk	NEZADOSTNO (1)

ELEMENTI/OCE NA	SLABO (0–1 točka)	DOBRO (2–3 točke)	ZELO DOBRO (4–5 točk)
IZDELAVA PROSOJNIC (oceni se izdelane in predstavljene prosojnice)	– Prosojnice so narejene zelo površno in malomarno, – prevladuje preveč ali premalo besedila ali preveč ali premalo slik.	– Prosojnice so narejene konvencionalno. – Na njih je preveč ali premalo informacij, da bi se dalo razbrati bistvo naloge.	– Prosojnice so narejene zanimivo, izvirno in barvito, – vsebina je preiščljeno načrtovana ter vsebuje bistveno sporočilo.
VKLJUČEVANJE RAZLIČNIH MEDIJEV (oceni se vključevanje slikovnega in audio- vizualnega gradiva v prosojnice in predstavitve)	– Prosojnice vsebujejo le besedilo in eno ali dve sliki.	– Prosojnice vsebujejo besedilo in primerno slikovno gradivo; – povezanost besedila in slikovnega gradiva je dobra.	– Prosojnice vsebujejo slikovno in audio-vizualno gradivo, – povezanost besedila in slikovnega ter audio-vizualnega gradiva je dobra.
STRUKTURA ZAGOVORA (oceni se porabo razpoložljivega časa, strukturiranost zagovora, jasnost in jedrnatost informacij)	– Čas zagovora je prekoračen, – slaba strukturiranost brez jasnega uvoda in zaključka, – zagovor je slabo pripravljen.	– Zagovor je izveden v okviru predpisanega časa, – osnovna struktura je razvidna, – zagovor je nekoliko premalo pripravljen.	– Zagovor je izveden v okviru predpisanega časa (10 min), – dobra strukturiranost, – zagovor je jasen in jedrnat, – zagovor je dobro pripravljen.
JEZIK IN NASTOP (oceni se bogastvo besedišča, dinamičnost govora in nastopa, jedrnatost in nazornost)	– Besedišče je revno, z malo strokovnimi izrazi, – nastop je okoren, z malo dinamike ali brez pravega stika s poslušalci.	– Besedišče je primerno, z ustreznimi strokovnimi izrazi, – nastop je dober, z manjšimi pomanjkljivostmi.	– Besedišče je bogato, z ustreznimi strokovnimi izrazi, – nastop je sproščen, dinamičen, s primernim poslušanjem za poslušalce.

POZNAVANJE PODROČJA (oceni se znanje, ki ga dijak pokaže ob zagovoru)	– Dijak pomanjkljivo pozna problematiko, – dejstva pozna le površno.	– Dijak problematiko dobro pozna. – manj ve o dejstvih iz širšega konteksta.	– Dijak problematiko dobro pozna. – dijak zelo dobro pozna tudi dejstva iz širšega konteksta.
--	---	---	--

MINIMALNI STANDARDI

OPISNI KRITERIJI ZA 1. LETNIK

UČNA ENOTA	MINIMALNI STANDARDI	TEMELJNI STANDARDI
Uvod	– Razloži pojem geografije kot znanosti. – Našteje glavna področja geografije (fizična in družbena).	– Pojasni pomen geografije kot vede v razumevanju naravnih in družbenih procesov. – Razlikuje med posameznimi vejami geografije.
Nastanek in zgradba Zemlje	– Opiše osnovno notranjo zgradbo Zemlje (jedro, plašč, skorja). – Razlikuje notranje in zunanje sile. – Našteje glavne vzroke za vulkanizem. – Na zemljevidu pokaže glavna potresna območja. – Našteje geološke dobe. – Našteje vrste kamnin po nastanku.	– Pojasni delovanje notranjih in zunanjih sil ter njihov vpliv na površje. – Razloži posledice vulkanizma in potresov. – Opiše staro-, mlado- in grudasto gorovje ter jih umesti na zemljevid. – Opiše vrste kamnin glede na nastanek in kemično sestavo ter pove njihov pomen.
Površje Zemlje – zunanje sile in oblike reliefa	– Našteje zunanje sile in procese (erozija, denudacija, akumulacija, preperevanje). – Opiše osnovne oblike rečnega, ledeniškega, kraškega in obalnega reliefa. – Na karti pokaže primer rečne doline, ledeniškega območja in kraškega sveta v Sloveniji. – Pozna osnovne dejavnike, ki vplivajo na nastanek krasa in erozijskih oblik.	– Razloži vpliv zunanjih procesov na preoblikovanje površja. – Opiše razvoj rečnega, ledeniškega, kraškega, eolskega in obalnega reliefa s primeri iz Slovenije in sveta. – Povezuje procese z njihovimi posledicami za človeka in gospodarstvo. – Razloži pomen varovanja krasa, rek in obalnih območij.

Vreme in podnebje	– Zna razlikovati med pojmom vreme in podnebje.– Našteje glavne podnebne dejavnike (širina, nadmorska višina, morja, tokovi, relief ...). – Našteje glavne podnebne elemente (temperatura, padavine, tlak, vetrovi). – S klimograma prepozna osnovni podnebni pas (tropski, zmerni, polarni). – Navede vsaj eno vrsto padavin.	– Razloži proces segrevanja ozračja in pojav tople grede. – Povezuje podnebne dejavnike z značilnimi tipi podnebja in rastlinstvom. – Opiše globalno kroženje zraka in njegov vpliv na nastanek podnebnih območij. – Samostojno razbere podatke iz klimogramov in jih poveže s prstmi, rastlinstvom ter gospodarstvom. – Razloži vpliv človeka na podnebne spremembe.
Prsti	– Pojasni, da prsti nastajajo iz matične podlage s preperevanjem. – Našteje osnovne dejavnike nastanka prsti (matična podlaga, klima, rastlinstvo, relief, čas). – Našteje glavne horizonte v profilu prsti (humusni, mineralni, matična podlaga). – Prepozna vsaj en tip prsti (npr. černozejom).	– Pojasni procese nastanka prsti in vlogo posameznih pedogenetskih dejavnikov. – Podrobno opiše profile prsti in njihove horizonte. – Razloži značilnosti tipičnih prsti po svetu in v Sloveniji ter njihovo rodovitnost. – Ocenjuje vpliv človeka na nastanek, rabo in degradacijo prsti. – Predlaga ukrepe za varstvo prsti.
Rastlinstvo	– Našteje dejavnike, ki vplivajo na rastlinstvo (podnebje, prsti, voda, relief, človek). – Prepozna vsaj dve večji rastlinski skupini (gozd, stepa). – Navede primer naravnega in kulturnega rastlinstva v Sloveniji.	– Razloži povezave med podnebnimi, prstnimi in reliefnimi dejavniki ter rastlinstvom. – Pojasni značilnosti glavnih rastlinskih pasov sveta (tropski deževni gozd, savana, stepa, tundra, tajga ...). – Primerja naravno in kulturno rastlinstvo ter ovrednoti vlogo človeka pri ohranjanju in spreminjanju rastlinstva. – Poveže rastlinske tipe z značilnimi živalstvi.
Vodovje	– Na zemljevidu pokaže večje oceane in morja. – Pojasni osnovni pomen vode za življenje človeka. – Našteje vsaj eno obliko vode na kopnem (reka, jezero, podtalnica).	– Razloži kroženje vode v naravi. – Opredeli vrste morij in pojasni njihove lastnosti. – Našteje in opiše glavne značilnosti rek, jezer in podtalnice. – Pojasni pomen voda za gospodarstvo, prebivalstvo in naravno okolje. – Ovrednoti pomen varovanja vodnih virov in navede primere onesnaženja.

Prebivalstvo	– Definira pojem prebivalstvo. – Našteje osnovne dejavnike, ki vplivajo na razporeditev prebivalstva. – S pomočjo karte pokaže gostoto in redko poseljena območja sveta. – Našteje osnovne značilnosti naravnega gibanja prebivalstva (rojstva, smrti).	– Analizira razporeditev prebivalstva v povezavi z naravnimi in družbenimi dejavniki. – Razloži pojme: nataliteta, mortaliteta, naravni prirast, demografska eksplozija. – Razume vrste migracij in njihov pomen za družbo. – Razloži in interpretira starostno-spolne piramide. – Opiše biološke in družbene sestave prebivalstva ter njihov pomen. – Povezuje demografske procese z aktualnimi družbenimi izzivi (selitve, staranje prebivalstva).
---------------------	--	---

Naselja	– Definira pojem naselje. – Našteje osnovni delitvi naselij: podeželska in urbana. – Našteje nekaj značilnosti podeželskih in urbanih naselij. – S pomočjo slike ali skice prepozna preproste tipe naselij.	– Podrobno razloži značilnosti podeželskih in urbanih naselij. – Razloži funkcije mest in njihovo vlogo v prostoru. – Pojasni procese urbanizacije, suburbanizacije in njihovo povezanost z življenjem ljudi. – Na karti pokaže večja urbana središča in jih razvrsti glede na pomen. – Analizira posledice urbanizacije na okolje in družbo.
Gospodarske dejavnosti	– Našteje osnovne gospodarske dejavnosti (kmetijstvo, industrija, promet, turizem). – Poveže posamezne dejavnosti z naravnimi pogoji. – Pozna pomen kmetijstva za življenje ljudi.	– Podrobno opiše gospodarske dejavnosti in njihovo medsebojno povezanost. – Pojasni vpliv naravnih in družbenih dejavnikov na razvoj dejavnosti. – Analizira pomen industrije, prometa in turizma v prostoru. – Na konkretnih primerih razloži vpliv gospodarskih dejavnosti na okolje.
Trajnostni razvoj in prostorsko planiranje	– Razume pojem trajnostnega razvoja. – Našteje osnovne sestavine trajnostnega razvoja (okolje, družba, gospodarstvo)	– Pojasni pomen trajnostnega razvoja na konkretnih primerih. – Razloži pomen prostorskega planiranja za usklajevanje človekovih potreb in varstva okolja. – Utemelji povezavo med trajnostnim razvojem in vsakdanjim življenjem.

UČNA ENOTA	MINIMALNI STANDARDI	TEMELJNI STANDARDI
Razvite države in države v razvoju	– Našteje kriterije za določanje stopnje gospodarske razvitosti držav (po celinah, gospodarski, družbeni). – Navede vsaj dva razloga za razlike v razvitosti po svetu.	– Razloži pomen gospodarskih in družbenih kazalnikov (BDP, stopnja rodnosti, smrtnosti, življenjska doba, pismenost, HDI ...). – Primerja primere razvitih in nerazvitih držav in utemelji razlike.
AZIJA	MINIMALNI STANDARDI	TEMELJNI STANDARDI
Površje in njegov vpliv na podnebje in rastlinstvo	– Na zemljevidu pokaže glavne reliefne enote Azije. – Našteje dejavnike, ki vplivajo na podnebje in rastlinstvo. – Zna razbrati osnovni podnebni tip iz klimograma.	– Povezuje podnebne dejavnike z rastlinstvom in prsti. – Razloži naravnogeografske značilnosti reliefnih enot.– Primerja podnebne tipe Azije.
Reke in njihov pomen	– Našteje glavne azijske reke. – Razloži osnovni pomen rek za človeka.	– Razloži hidrografske značilnosti Azije. – Pojasni vlogo rek pri poselitvi, gospodarstvu in kmetijstvu. – Opiše razliko med areičnostjo in endoreičnostjo.
Prebivalstvo	– S pomočjo podatkov opiše osnovne značilnosti prebivalstva Azije (gostota, rast). – Pozna pojem migracije.	– Analizira prebivalstvene politike, razloži vzroke in posledice rasti prebivalstva. – Razume etnično, jezikovno in versko pestrost Azije.
Kmetijstvo in zelena revolucija	– Našteje glavne oblike kmetijstva v Aziji. – Pove, da je zelena revolucija povečala pridelavo.	– Opiše različne oblike kmetijstva in njihovo razširjenost. – Kritično presoja pomen in posledice zelene revolucije. – Analizira povezavo med kmetijstvom in prehransko varnostjo.
Gospodarski in družbeni razvoj	– Našteje nekatere razvite in nerazvite dele Azije. – Opiše osnovne razlike v gospodarstvu.	– Primerja gospodarski razvoj regij in držav Azije. – Analizira dejavnike gospodarskega razvoja in njegove posledice. – Pojasni vlogo religije in kulture v družbi.

AFRIKA Naravnogeografski okvir	– Na zemljevidu pokaže glavne reliefne enote, reke in države Afrike. – Našteje osnovne podnebne tipe celine. – Opiše pomen rek in jezer za prebivalstvo.	– Podrobno razloži naravnogeografske značilnosti Afrike. – Analizira vpliv podnebja in vodovja na poselitev in gospodarstvo. – Povezuje naravne značilnosti z zgodovinskimi in sodobnimi procesi.
Izbrani problemi družbenega razvoja	– Navede vsaj en družbeni problem (npr. lakota, bolezn). – Zna omeniti posledice kolonializma.	– Pojasni vpliv kolonializma in neokolonializma na današnje razmere. – Analizira vzroke in posledice demografskih gibanj. – Poveže socialne probleme z naravnimi in gospodarskimi dejavniki.
Kmetijstvo in rudarstvo	– Navede, da je kmetijstvo pomembna dejavnost. – Našteje vsaj eno surovino, ki jo Afrika izvaža. – Zna razložiti pojem monostrukturnega gospodarstva (ena glavna dejavnost ali izvozna surovina).	– Razloži značilnosti tržnega in samooskrbnega kmetijstva. – Pojasni odvisnost Afrike od izvoza rudnin in energentov. – Ocenjuje posledice te odvisnosti za razvoj. – Podrobno pojasni posledice monostrukturnega gospodarstva za družbeni in gospodarski razvoj (gospodarska odvisnost, revščina, neenakomerna porazdelitev dohodkov, politična nestabilnost).
LATINSKA AMERIKA	MINIMALNI STANDARDI	TEMELJNI STANDARDI
Geografski oris Latinske Amerike	– Na karti pokaže Latinsko in Južno Ameriko. – Opiše razliko med Latinsko in Anglo Ameriko. – Našteje glavne geografske enote.	– Razloži posledice Kolumbovega odkritja za gospodarstvo in prebivalstvo. – Pojasni razliko med Latinsko in Južno Ameriko ter jo podpre z zgledi. – Povezuje geografske značilnosti s kolonialno preteklostjo.
Srednja Amerika – naravnogeografski okvir in problemi	– Na karti pokaže glavne reliefne enote in države Srednje Amerike. – Našteje glavne podnebne tipe.	– Pojasni vpliv tektonske dejavnosti na relief in poselitev. – Analizira dejavnike podnebja in rastlinstva. – Ocenjuje družbenogeografske probleme (revščina, migracije).
Južna Amerika – naravnogeografski okvir	– Na karti pokaže glavne reliefne enote (Andi, Amazonija ...). – Opiše osnovne podnebne tipe in rastlinstvo.	– Analizira vpliv podnebja, rek in reliefa na poselitev. – Pojasni značilnosti štirih geografskih enot Južne Amerike. – Razloži pomen Amazonije za svetovno okolje.

Prebivalstvo in družbeni razvoj	– Našteje glavne etnične in jezikovne skupine Latinske Amerike. – Navede vsaj eno verstvo.	– Analizira etnično, jezikovno in versko sestavo prebivalstva. – Pojasni položaj avtohtonih skupin v sodobni družbi. – Razloži glavne demografske težave.
Gospodarstvo in družbeni problemi	– Navede vsaj eno gospodarsko dejavnost (kmetijstvo, turizem). – Našteje en problem v Latinski Ameriki.	– Razloži razlike v gospodarskem razvoju med državami. – Pojasni vpliv ZDA na politično in gospodarsko dogajanje. – Ocenjuje posledice družbenih problemov (neenakost, kriminal, urbanizacija).
SEVERNA AMERIKA	MINIMALNI STANDARDI	TEMELJNI STANDARDI
Naravnogeografski okvir	– Na karti pokaže glavne reliefne enote, reke, jezera in države ZDA ter Kanade. – Našteje osnovne podnebne tipe Severne Amerike.	– Razloži vpliv podnebja, oceanov in reliefa na poselitev in gospodarstvo. – Opiše posledice nenadnih vdorov vročega in hladnega zraka ter naravne nesreče (hurikani, tornadi).
Prebivalstvo in naselja	– Našteje glavne etnične skupine v Severni Ameriki. – Navede en problem povezan z naseljevanjem.	– Analizira demografske značilnosti prebivalstva (avtohtoni, priseljeni, ilegalni migranti). – Opiše procese urbanizacije in značilnosti ameriških mest. – Pojasni družbene razlike med etničnimi skupinami.
Kmetijstvo	– Navede vsaj eno značilnost kmetijstva v ZDA ali Kanadi. – Pokaže na zemljevidu eno večje kmetijsko območje.	– Razloži razporeditev kmetijskih pasov in jih poveže z naravnimi razmerami. – Ocenjuje pomen kmetijstva za oskrbo in izvoz. – Primerja velikost posesti in načine pridelave z Evropo.
Industrija in gospodarstvo	– Navede eno industrijsko območje v ZDA ali Kanadi. – Našteje en energijski vir.	– Opiše razmestitev industrije in poveže z razmestitvenimi dejavniki. – Analizira preobrazbo iz industrijske v poindustrijsko družbo. – Primerja gospodarski razvoj ZDA in Kanade.
Politični in gospodarski pomen ZDA	– Navede, da so ZDA ena najpomembnejših držav sveta.	– Opiše politično in gospodarsko moč ZDA. – Analizira vpliv ZDA na mednarodne odnose in globalno gospodarstvo.
AVSTRALIJA IN OCEANIJA	MINIMALNI STANDARDI	TEMELJNI STANDARDI

Naravnogeografski okvir	– Na karti pokaže glavne naravne enote Avstralije in Oceanije. – Našteje eno večjo reko ali območje podzemnih voda. – Navede osnovne podnebne značilnosti.	– Razloži pomen površja, podnebja in voda za poselitev. – Opiše klimatske razlike med posameznimi območji Avstralije. – Povezuje naravne danosti z razvojem gospodarstva in naselij.
Prebivalstvo	– Našteje eno značilnost prebivalstva Avstralije ali Oceanije. – Navede prisotnost staroselcev.	– Pojasni zgodovinski razvoj poselitve (domorodci, priseljevanje, migracije). – Analizira vzroke za neenakomerno razporeditev prebivalstva. – Opiše položaj staroselcev in družbene posledice.
Gospodarstvo	– Našteje eno obliko kmetijstva v Avstraliji. – Navede eno gospodarsko dejavnost.	– Pojasni pomen kmetijstva, rudarstva in storitev. – Analizira vlogo Avstralije v svetovnem gospodarstvu. – Ocenjuje pomen Oceanije kot gospodarsko in geopolitično območje.
Politični in družbeni izzivi	– Navede en družbeni ali okoljski problem Avstralije.	– Opiše politiko Avstralije do priseljencev in domorodcev. – Pojasni okoljske probleme (suše, požari, degradacija tal). – Analizira pomen Avstralije in Oceanije v regionalni politiki.
AVSTRALIJA IN OCEANIJA	MINIMALNI STANDARDI	TEMELJNI STANDARDI
Naravne značilnosti	– Na karti pokaže Arktiko in Antarktiko. – Opiše osnovne pogoje za nastanek ledu. – Navede eno značilnost polarnega podnebja.	– Podrobno opiše naravne značilnosti polarnih območij. – Analizira vpliv podnebja in ledenega pokrova na življenje ljudi in narave. – Povezuje geografske posebnosti z globalnim podnebnim sistemom.
Prebivalstvo in družbeni vidiki	– Navede, da v Arktiki živijo Inuiti. – Pove, da Antarktika nima stalnega prebivalstva.	– Opiše življenje staroselskih skupnosti v Arktiki. – Analizira pomen raziskovalnih baz v Antarktiki. – Pojasni družbeni pomen polarnih območij za znanost in politiko.

Okoljski problemi	– Navede en problem (npr. taljenje ledu).	– Pojasni vzroke in posledice podnebnih sprememb na polarnih območjih. – Analizira posledice za globalno okolje in gospodarstvo. – Ocenjuje pomen varovanja okolja v polarnih območjih.
--------------------------	---	---

OPISNI KRITERIJI ZA 3. LETNIK

UČNA ENOTA	MINIMALNI STANDARDI	TEMELJNI STANDARDI
EVROPA IN NJEN NARAVNOGEOGRAFSKI OKVIR	- Na karti pokaže in imenuje izbrane reliefne enote, polotoke, otoke, morja, zalive, morske ožine, reke, jezera in države Evrope po posameznih regijah. - Na karti pokaže posamezne tipe obal. - Pozna značilnosti geološke zgradbe Evrope. - Našteje podnebne dejavnike. - S pomočjo ustreznih klimogramov prepozna podnebne tipe in našteje tipe naravnega rastja.	– Primerja Evropo z drugimi kontinenti (velikost, prebivalstvo, gostota). – Podrobno razloži geološko zgradbo in nastanek reliefa. – Analizira dejavnike podnebja in rastlinstva ter njihov vpliv na gospodarstvo in poselitev. – Povezuje vodovje Evrope z rabo in pomenom za prebivalstvo.
DRUŽBENOGEOGRAFSKI PROCESI V SODOBNI EVROPI	- S pomočjo tematske karte razlikuje gosto in redko poseljena območja in našteje vzroke za takšno razporeditev prebivalstva - Našteje obdobja in smeri za migracijskih tokov. - Na karti pokaže narodnostno in versko sestavo prebivalstva. - Našteje skupnosti v katere se povezujejo evropske države.	– Pojasni migracijske tokove in posledice multikulturalnosti. – Podrobno analizira značilnosti kmetijstva in skupno kmetijsko politiko EU. – Ovrednoti oskrbo Evrope z energijo in poveže z energetskega tokovi. – Opiše prometne smeri in vlogo Slovenije v evropskih tokovih. – Kritično oceni razlike v gospodarski razvitosti in pojave degradacije okolja.
SREDNJA EVROPA	- S pomočjo karte in slikovnega gradiva opiše značilnosti površja velikih naravnih enot. - Zna naštet vzroke za preobrazbo industrijske pokrajine. - Pozna značilnosti združitve Nemčije. - Našteje značilnosti turizma, kmetijstva, prometa v Alpah - Pozna jezikovno sestavo Švice.	– Podrobno pojasni vpliv naravnogeografskih značilnosti na poselitev in gospodarstvo. – Analizira prestrukturiranje gospodarstva v Srednji Evropi. – Pojasni nastanek združene Nemčije in njen pomen. – Razloži pomen Alp, turističnih območij in prometnih prelazov. – Opiše jezikovne pravice prebivalcev Švice.
SEVERNA EVROPA	- Našteje tipe podnebja in prsti. - Našteje posledice poledenitve. - Pozna posebnosti površja Severne	– Podrobno pojasni vpliv ledeniških procesov na oblikovanost reliefa. – Analizira vpliv podnebja na rastlinstvo,

	Evrope. - Našteje energetske vire v posameznih državah. - Opiše glavno gospodarsko panogo v izbranih državah. - Pozna vzroke in posledice kislega dežja v Skandinaviji.	gospodarstvo in poselitev. – Razloži pojav kislega dežja in njegove posledice. – Pojasni pomen gozdov in predelave lesa. – Analizira narodnostno sestavo baltskih držav.
ZAHODNA EVROPA	- Na karti pokaže glavne pokrajinske enote. - Našteje in pokaže na karti države in glavna mesta. - Našteje tipe podnebja in prsti. - S pomočjo tematske karte pokaže stara in nova industrijska območja v Veliki Britaniji. - Našteje vzroke za »Severno irsko vprašanje«. - Opiše usmeritev nizozemskega kmetijstva. - Pozna nacionalno sestavo prebivalstva v Belgiji. - Našteje panoge francoskega gospodarstva.	– Analizira vpliv naravnih dejavnikov na oblikovanje površja in gospodarstva Zahodne Evrope. – Podrobno opiše gospodarski razvoj Velike Britanije. – Razloži nastanek polderjev in kmetijstvo na Nizozemskem. – Pojasni jezikovno sestavo Beneluksa. – Razloži pojma centralizem in decentralizem na primeru Francije. – Našteje jezikovne manjšine Francije in jih umesti v prostor
JUŽNA EVROPA	- Pojasni nastanek gorovij ter vulkansko in potresno aktivnost v Južni Evropi. - Razloži posebnosti sredozemskega podnebja in rastlinstva. - Opiše vzroke za gozdne požare in preventivne ukrepe proti njim. - Razloži prednosti in slabosti množičnega turizma. - Razloži vzroke za onesnaženost in različne oblike ogroženosti Sredozemskega morja.	– Podrobno pojasni vpliv površja, podnebja in rastlinstva na poselitev in gospodarstvo. – Analizira pomen kmetijstva in turizma za razvoj regije. – Opiše demografske značilnosti in selitvene tokove. – Razloži vlogo sredozemskega prostora v zgodovini in sodobnosti. – Poveže naravne in družbene značilnosti z aktualnimi problemi (npr. migracije, okoljski izzivi).
JUGOVZHODNA	- Pozna obseg in na karti/nemi karti pokaže države, velike naravne enote, pokrajine, reke. - Opredeli skupne značilnosti razvoja ter gospodarske probleme izbranih držav. - Pozna narodnostno sestavo prebivalstva in mednarodne napetosti.	– Podrobno analizira etnično, jezikovno in versko sestavo prebivalstva. – Pojasni vzroke in posledice depopulacije ter migracij. – Opiše posledice državljanskih vojn v novonastalih državah. – Analizira romunsko gospodarstvo in pojasni vzroke za gospodarsko nerazvitost Bolgarije. – Povezuje naravne in družbene značilnosti z aktualnimi političnimi in gospodarskimi procesi.
VZHODNA EVROPA	- Na zemljevidu pokaže glavne reliefne enote in reke Vzhodne Evrope ter azijskega dela Rusije. - Obrazloži nastanek in razpad Sovjetske zveze. - Vrednoti pomen ruskega zemeljskega plina in nafte za ruski izvoz.	– Poveže značilnosti reliefa z geološko zgradbo območja. – Analizira podnebne in rastlinske pasove ter njihovo povezavo s poselitvijo in gospodarstvom. – Opiše geopolitični razvoj regije in razloži spremembe po razpadu SZ. – Analizira odnos nekdanje SZ in

		današnjih držav do okolja. – Pojasni razvoj prebivalstva in sodobne demografske trende.
--	--	--

OPISNI KRITERIJI ZA 4. LETNIK

UČNA ENOTA	MINIMALNI STANDARDI	TEMELJNI STANDARDI
LEGA SLOVENIJE IN NJEN POMEN ZA NARAVNO IN DRUŽBENO OKOLJE	- Opiše naravnogeografsko in družbenogeografsko pestrost Slovenije.	– Podrobno razloži geografski pomen lege Slovenije v Evropi. – Povezuje lego z zgodovinskim razvojem in gospodarskimi povezavami. – Ocenjuje prednosti in slabosti lege za razvoj Slovenije.
POVRŠJE IN KAMNINSKA ZGRADBA	- Z uporabo kartografskega in slikovnega gradiva razloži geološki razvoj ter značilnosti kamninske zgradbe in površja Slovenije. - Opiše ter na zemljevidu locira tipe reliefa in njim pripadajoče reliefne oblike.	– Podrobno razloži nastanek in razvoj glavnih reliefnih enot. – Povezuje relief s prebivalstvom, poselitvijo, gospodarstvom in prometom. – Analizira pomen površja za turizem in regionalni razvoj.
PODNEBJE	- Našteje vremenotvorna središča, ki vplivajo na podnebje Slovenije ter opiše njihov vpliv. - Iz klimogramov prepozna submediteransko/obsredozemsko, celinsko vlažno, gorsko/alpsko podnebje opiše glavne značilnosti in pozna njihovo prostorsko razporeditev.	– Pojasni vpliv globalnih in lokalnih dejavnikov na podnebje Slovenije. – Primerja različne podnebne tipe in poveže njihove značilnosti z rastlinstvom, prstmi in človekovimi dejavnostmi. – Analizira vpliv podnebnih sprememb na Slovenijo.
PRSTI, RASTLINSTVO IN ŽIVALSTVO	- Pozna in razloži lastnosti tipov prsti v Sloveniji: kamnišča, rendzine, evtrične rjave prsti, distrične rjave prsti, rjave pokarbonatne prsti, jerovice/jerine, obrečne prsti, oglejene prsti, šotne prsti, in ovrednoti njihovo naravno ali kmetijsko rabo. - Opiše značilnosti višinskih bioklimatskih pasov. - Opiše značilnosti in razširjenost iglastih, mešanih in listnatih gozdov. - Navede dejavnike, ki ogrožajo gozdove.	– Poveže nastanek prsti z matično podlago, podnebjem in rastlinstvom. – Analizira razširjenost prsti po Sloveniji in njihovo gospodarsko uporabnost. – Ocenjuje pomen varovanja prsti in nevarnosti degradacije. – Razloži povezavo med rastlinstvom, podnebjem in prstmi. – Analizira spremembe naravnega rastlinstva zaradi človeka. – Ocenjuje pomen varovanja naravnega rastlinstva. – Povezuje živalske vrste z njihovim okoljem. – Analizira vpliv človeka na živalstvo in ogroženost vrst. – Ocenjuje pomen varstva živali in naravnih habitatov.

VODOVJE	- Z uporabo hidrogramov prepozna pretočne/rečne režime slovenskih rek. - Opiše značilnosti kraških voda in podtalnice. - Našteje glavne onesnaževalce slovenskih rek, jezer in morja. - Pozna in na zemljevid umesti: Bohinjsko, Blejsko, Cerkniško in Ptujsko jezero, Triglavska jezera in jezera v Velenjski kotlini, jih opiše glede na nastanek ter oceni njihov pomen za turizem in energetiko. - Opiše pojem mokrišče in na zemljevid umesti: Ljubljansko barje, pohorska barja, Cerkniško polje in Sečoveljske soline. - Opiše značilnosti slovenskega morja.	– Razloži značilnosti rečnih sistemov in njihove režime. – Analizira pomen podtalnice in izvirov za oskrbo s pitno vodo. – Ocenjuje pomen mokrišč in jezer za ekosisteme in gospodarstvo. – Razpravlja o okoljskih problemih (onesnaženost, izginjanje mokrišč).
NARAVNE NESREČE IN PODNEBNE SPREMEMBE	- Našteje naravne nesreče, ki jim je Slovenija podvržena in jih umesti na zemljevid.	– Analizira vzroke in posledice posameznih naravnih nesreč. – Povezuje naravne dejavnike z ranljivostjo prostora. – Pojasni vpliv podnebnih sprememb na pogostost in intenzivnost naravnih nesreč. – Predlaga ukrepe za zmanjševanje posledic.
PREBIVALSTVO	- Opiše značilnosti naravnega gibanja in spolno-starostne sestave prebivalstva v Sloveniji. - Opiše smer notranjih in zunanjih selitev po drugi svetovni vojni. - Našteje najpogostejše narodnosti prebivalstva Slovenije. - Na zemljevidu locira območja slovenske narodnostne manjšine v Italiji, Avstriji in na Madžarskem.	– Analizira demografske procese in njihove posledice za razvoj Slovenije. – Razlaga vpliv staranja prebivalstva, migracij in urbanizacije. – Uporablja statistične podatke (grafi, starostne piramide) pri razlagi demografskih pojavov. – Povezuje prebivalstvene značilnosti z gospodarskim in prostorskim razvojem.
NASELJA	- Opiše funkcijsko členitev naselij. - Z uporabo slikovnega gradiva opiše različne tipe naselij. - Našteje različne tipe podeželskih naselij v Sloveniji. - Razloži procesa urbanizacije in suburbanizacije v slovenskih razmerah.	– Analizira razvoj podeželskih in mestnih naselij skozi čas. – Povezuje nastanek in razvoj naselij z naravnimi in družbenimi dejavniki. – Ocenjuje vpliv urbanizacije, suburbanizacije in demografskih sprememb na naselbinsko mrežo. – Razpravlja o vlogi mest kot gospodarskih in kulturnih središč.
KMETIJSTVO IN PODEŽELJE	- Opiše značilnosti kmetijstva v Sloveniji z vidika kmetijske usmerjenosti, sprememb v kmetijstvu in regionalnih razlik. - Našteje vzroke in posledice zmanjševanja števila kmečkega prebivalstva. - Opiše vpliv kmetijske politike Evropske unije na slovensko kmetijstvo.	– Analizira vpliv naravnih in družbenih dejavnikov na razvoj kmetijstva. – Pojasni pomen kmetijstva za kulturno krajino in prehransko varnost. – Ocenjuje vpliv skupne kmetijske politike EU na slovensko kmetijstvo. – Povezuje razvoj podeželja z demografskimi in gospodarskimi procesi.

ENERGETIKA IN SUROVINE	- Opiše energijske vire v Sloveniji in možnosti uporabe alternativnih energijskih virov. - Pozna in na zemljevid umesti hidroelektrarne ter ovrednoti izkoriščenost vodnih zmogljivosti slovenskih rek. - Pozna in na zemljevid umesti Premogovnik Velenje ter ovrednoti premog kot energijski vir. - Opiše nekdanji pomen premogovništva za razvoj nekaterih krajev oziroma območij in opiše posledice rudarjenja. - Na zemljevidu locira termoelektrarne in jedrsko elektrarno - Opiše smeri in pomen uvoza plina in nafte. - Opiše vpliv slovenskih energetskih objektov na okolje.	– Analizira energetska bilanco Slovenije in vlogo posameznih virov. – Pojasni pomen obnovljivih virov energije in njihove prednosti/slabosti. – Povezuje izkoriščanje surovin z gospodarskim razvojem in varstvom okolja. – Kritično ovrednoti energetska odvisnost Slovenije od uvoza.
INDUSTRIJA	- Razloži razvoj in pojasni spremembe v prostorski razporeditvi industrije po posameznih fazah. - Našteje razmestitvene dejavnike, ki so vplivali na nastanek najosnovnejših industrijskih panog. - Opiše spreminjanje deleža v industriji zaposlenega prebivalstva.	– Analizira prestrukturiranje industrije po letu 1991. – Povezuje industrijski razvoj z naravnimi viri, prometom in trgov. – Ocenjuje pomen industrijskih panog za zaposlovanje in izvoz. – Kritično presoja vpliv industrije na okolje ter potrebo po trajnostnem razvoju.
PROMET	- Opiše cestni, železniški, zračni in vodni promet.	– Analizira vlogo Slovenije kot tranzitne države in pomen prometnih koridorjev. – Ocenjuje vpliv prometa na okolje in predlaga rešitve za trajnostni razvoj prometa.
TURIZEM	- Pozna in na zemljevid umesti turistična območja. - Opiše značilnosti posameznih vrst turizma v Sloveniji.	– Pojasni različne vrste turizma in njihov vpliv na gospodarstvo in prostor. – Kritično razpravlja o prednostih in težavah turističnega razvoja v Sloveniji.
POKRAJINSKA IN OKOLJSKA PROTISLOVJA V SLOVENIJI	- Opiše posledice neenakomernega regionalnega razvoja. - Pojasni vzroke za oblikovanje zavarovanih območij.	– Analizira vzroke in posledice različnih oblik degradacije okolja v Sloveniji. – Povezuje okoljske probleme s prostorskimi in gospodarskimi dejavnostmi. – Kritično ovrednoti ukrepe za varovanje okolja in trajnostni razvoj. – Predlaga rešitve za zmanjševanje nasprotij med človekovimi dejavnostmi in naravo.
GEOGRAFSKA DELITEV SLOVENIJE	- Pozna in na zemljevid umesti velike slovenske pokrajinske enote: Alpske, Predalpske, Dinarskokraške, Obpanonske in Obsredozemske pokrajine.	– Analizira naravne in družbene značilnosti posameznih pokrajin. – Povezuje naravne danosti z gospodarstvom, poselitvijo in kulturno krajino. – Pojasni razlike med regijami in poveže z zgodovinskim razvojem.

		– Kritično oceni pomen regionalizacije Slovenije za prostorski razvoj.
ALPSKE POKRAJINE	- Pozna in na zemljevid umesti gorovja, planote, reke in jezera Alpskih pokrajin. - Opiše naravne značilnosti Julijskih Alp, Kamniško-Savinjskih Alp in Karavank. - Navede razlike v poselitvi posameznih Alpskih pokrajin. - Opiše vlogo in pomen Triglavskega narodnega parka za ohranjanje naravne pokrajine ter vpliv na življenje ljudi v njem.	– Podrobno analizira nastanek in značilnosti alpskega reliefa. – Povezuje podnebne razmere z rastlinstvom, poselitvijo in gospodarstvom. – Ocenjuje pomen turizma, hidroenergije in varstva narave v Alpah. – Kritično presoja vpliv človeka na občutljivo alpsko okolje.
PREDALPSKE POKRAJINE	- Na zemljevid umesti glavna hribovja in večja mesta. - opiše skupne značilnosti Zahodnega, Vzhodnega in Severovzhodnega predalpskega hribovja. - Opiše poselitev v Predalpskih pokrajinah. - Opiše skupne značilnosti Ljubljanske kotline in naštete njene posamezne dele. - Opiše značilnosti gospodarstva v Celjski kotlini; - Opiše značilnosti gospodarstva v »Črnem revirju«. - Opiše razvoj gospodarstva v Velenjski kotlini in njegove vplive na okolje.	– Podrobno analizira naravne in družbene značilnosti Predalpskih pokrajin ter njihove regionalne razlike. – Povezuje poselitev z reliefom, prometno dostopnostjo in gospodarskimi središči. – Pojasni vlogo posameznih kotlinskih območij pri razvoju industrije in energetike. – Kritično oceni vplive industrijskega razvoja (premogovništvo, energetika) na okolje in poselitev. – Analizira pomen Ljubljanske kotline kot osrednjega slovenskega vozlišča.
OBSREDOZEMSKKE POKRAJINE	- Na zemljevid umesti flišne in kraške pokrajine. - Opiše osnovne naravne in družbene značilnosti flišnih in kraških pokrajin. - Naštete značilnosti Krasa kot pokrajine s kraškimi in sredozemskimi potezami. - Opiše značilnosti naselij in gospodarstva krajev, navedenih v prvi alineji. - Razloži litoralizacijo na primeru slovenske obale. - Opiše značilnosti in pomen slovenskega morja za pomorsko usmeritev Slovenije.	– Pojasni značilnosti kraškega površja in vpliv na vodovje ter poselitev. – Analizira vpliv podnebja na gospodarstvo in življenje prebivalstva. – Ocenjuje pomen turizma in vinogradništva za razvoj območja. – Povezuje naravne značilnosti s kulturnimi posebnostmi (kulturna krajina, naselja, arhitektura). – Opiše gospodarske značilnosti posameznih enot (npr. vinogradništvo v Vipavski dolini, turizem v Istri)
DINARSKOKRAŠKE POKRAJINE	- Na zemljevid umesti visoke in nizke Dinarskokraške pokrajine. - Opiše značilnosti kraškega površja v Dinarskokraških in Alpskih	– Podrobno analizira geomorfološke značilnosti kraškega sveta in nastanek kraških oblik. – Pojasni vpliv naravnih pogojev na poselitev in gospodarsko dejavnost.

	pokrajinah. - Opiše naravne in družbene značilnosti visokih in nizkih dinarskih planot, vmesnih podolij in kraških polj. - Opiše naravne znamenitosti Postojnske jame, Cerkniškega polja, Rakovega Škocjana in doline Kolpe.	– Ocenjuje pomen kraških vodnih virov za oskrbo Slovenije s pitno vodo. – Kritično presoja vpliv turizma in drugih dejavnosti na občutljivo kraško okolje. – Povezuje naravne značilnosti z varstvom naravne in kulturne dediščine.
OBPANONSKE POKRAJINE	- Na zemljevid umesti gričevja in ravnine. - Opiše skupne značilnosti ravninskih in gričevnatih pokrajin. - Našteje razlike v kmetijstvu med posameznimi Obpanonskimi pokrajinami. - Opiše pomen zdraviliškega turizma.	– Podrobno pojasni naravne značilnosti posameznih enot in njihove razlike. – Pojasni vpliv naravnih pogojev na poselitev in gospodarstvo. – Analizira pomen vinogradništva, sadjarstva in poljedelstva za regijo. – Ocenjuje probleme kmetijstva (majhne kmetije, odseljevanje) in išče možnosti razvoja. – Povezuje naravne in družbene značilnosti ter ovrednoti pomen turizma (terme, vinske ceste, kulturna dediščina).
SLOVENC V ZAMEJSTVU	- Pozna in na zemljevid umesti: Kanalska dolina, Rezija, Beneška Slovenija, Goriška pokrajina, Tržaška pokrajina, Gorica, Trst, Ziljska dolina, Celovška kotlina, Podjuna, Beljak, Celovec, Pliberk, Porabje, Monošter. - Našteje narodnostne pravice na območjih, na katerih živijo zamejski Slovenci.	– Pojasni zgodovinske razloge za oblikovanje slovenskih narodnih manjšin. – Analizira družbeni, politični in kulturni položaj Slovencev v zamejstvu. – Ocenjuje pomen manjšinskih pravic in sodelovanja Slovenije z državami, kjer živijo Slovenci. – Povezuje pomen ohranjanja jezika in kulturne identitete s širšimi procesi globalizacije.